

Nota van Inlichtingen SBIR bescherming tegen onbemande mobiele systemen

Versie 4 augustus 2014

Procedurele vragen

1	<p>Wij zijn een klein innovatief bedrijf en willen een voorstel indienen met een grote onderneming als onderaannemer. Die onderaannemer is geen MKB. Kan dat?</p>
	<p>Ja, dat kan. Ook niet MKB bedrijven kunnen deelnemen aan SBIR. Als hoofdaannemer of als onderaannemer. SBIR is toegesneden op kleine bedrijven maar open voor grote ondernemingen (of andere organisaties). Zie hoofdstuk 10.1 van de SBIR handleiding (versie 2014) voor de eisen die we aan partijen stellen.</p>
2	<p>Is het gunnen van projectvoorstellen aan niet-Nederlandse ondernemingen mogelijk?</p>
	<p>Ja, dat is mogelijk. Bij opdrachtverlening moet de opdrachtnemer ingeschreven zijn in het beroepsregister of in het handelsregister volgens de voorschriften van de lidstaat (EU) waar hij is gevestigd. Let wel, de communicatie gaat in het Nederlands.</p>
3	<p>a) In de oproep staat: "Nederlandse overheidsveiligheidsdiensten kunnen de resultaten van de SBIR vrijelijk gebruiken voor de specificatie van een aanbesteding". Dit acht ik niet wenselijk, dan ben ik direct mijn IP kwijt.</p> <p>b) Hoe zit het met het intellectueel eigendom?</p> <p>c) In de oproep staat dat de overheid het prototype kan verkrijgen. Dit is ongewenst. Wij hebben het prototype zelf nodig voor verdere ontwikkeling. Bovendien kan het nodig zijn om ondersteuning te geven bij het gebruik van het prototype.</p>
	<p>Op basis van de discussie tijdens de informatie bijeenkomst op 25 juni heeft RVO.nl in overleg met Politie, KMAR en het ministerie van Veiligheid en Justitie besloten de tekst in de oproep over licenties aan te passen. De tekst wordt als volgt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Het ministerie van Veiligheid en Justitie verwerft de in de handleiding en in deze oproep hieronder genoemde gebruiksrechten voor alle organisaties die aangemerkt kunnen worden als 'Nederlandse overheidsveiligheidsdiensten'. • Naast de genoemde gebruiksrechten verwerft het ministerie van Veiligheid en Justitie het recht om het prototype dat aan het einde van fase 2 wordt opgeleverd in eigen beheer verder te beproeven. Opdrachtnemer wordt bij deze beproeving betrokken wanneer opdrachtnemer dat wil. • De opdrachtnemer zal licenties aan derden verstrekken onder <i>Fair, Reasonable and Non-Discriminatory</i> ("FRAND") voorwaarden. <p>Het is aan de opdrachtnemer om bij aanvang van en tijdens het project opdrachtgever op de hoogte te houden van welk eigen intellectueel eigendom wordt ingebracht en welk in het project wordt ontwikkeld."</p> <p>De tekst over de voorwaarde aan de verkoop van de technologie zijn ongewijzigd.</p>
4	<p>Kan een samenwerkingsverband een voorstel indienen?</p>
	<p>We verwachten dat één partij in de lead is en een voorstel indient. Deze partij kan met andere</p>

	partijen samenwerken als onderaannemer. En dat is vaak ook verstandig omdat u zo kunt zorgen dat de juiste expertise aan boord is. Samenwerking tussen voorstellen kan niet; verschillende voorstellen mogen niet afhankelijk van elkaar zijn. Ieder voorstel moet op zichzelf staan.
5	In hoeverre word ik beperkt in de verkoop van de door mij ontwikkelde oplossing?
	De oproep stelt: "Verder geldt een beperking voor de verkoop van de technologie die wordt ontwikkeld in deze SBIR. De innovatie kan vrijelijk verkocht worden aan overheidsorganisaties uit een van de landen van de EU en de NAVO. Opdrachtnemer meldt dit voor een periode van vijf jaar na afloop van het project aan opdrachtgever. Voor verkoop van de technologie die is ontwikkeld in deze SBIR aan andere partijen is, voor een periode van vijf jaar na afloop van het project, schriftelijke toestemming van opdrachtgever nodig."
6	Mag je de behoeftestellers benaderen voor vragen?
	Ja, dat mag. Echter zodra wij de namen van de leden van de beoordelingscommissie in deze Nota hebben opgenomen dan mag je deze mensen niet meer benaderen.
7	Is er een proeftuin beschikbaar? Immers het is niet toegestaan om met UAV's te vliegen.
	Aan het eind van fase 1 en 2 organiseren we een demonstratiedag. Voor fase 1 doen we dat alleen als de projecten die we honoreren inderdaad tot een demonstratie leiden. We organiseren dan ook (met inzet van het NLR) dat met systemen kan worden gevlogen. Buiten deze momenten om organiseren we dat niet. Als u dan wilt vliegen dan adviseren wij u om dat of binnen te doen, of in samenwerking te doen met een van de organisaties in Nederland die een bedrijfsontheffing hebben. Dat zijn: <ul style="list-style-type: none"> • Skeye BV • Skyvision Unmanned Aviation • NLR • Cyberhawk Innovations • Bocavista BV Daarnaast zijn er nog tal van organisaties met een projectmatige ontheffing.
8	Wat is het vervolg op het SBIR traject?
	Geen van de betrokken overheden is op welke manier verplicht om het product te kopen. Politie en KMAR zijn nauw betrokken bij de ontwikkeling. Ze investeren hier tijd in omdat ze zeer geïnteresseerd zijn. Het is mogelijk dat na afloop van de SBIR producten worden ingekocht. Dat gebeurt los van de SBIR. Dat zal dan via het 'reguliere' inkoopproces gaan.
9	Komt u met deze aanpak niet in de problemen met de aanbestedingsregels? Kan ik nog wel meedoen met een toekomstige aanbesteding? Of wordt ik daarvoor uitgesloten omdat ik een voorsprong heb gekregen ten opzichte van mijn concurrenten.
	De procedure is ontworpen om te zorgen dat dat niet gebeurt. We voldoen aan de richtlijnen die er vanuit de Europese Unie zijn op dit gebied. Die zijn expliciet ontworpen om een innovatiecompetitie aan te besteden en vervolgens een open aanbesteding te organiseren waarin de deelnemers aan de innovatiecompetitie mee kunnen dingen (naast anderen). Dat gezegd hebbende: er is, voor zover wij weten, geen jurisprudentie op dit gebied. Dus als een

	van uw concurrenten een zaak aanspant, dan zou een rechter daar anders tegen aan kunnen kijken.
10	Zijn de presentaties van de informatiebijeenkomst straks beschikbaar?
	Ja, via de website www.rvo.nl/sbir . De presentatie van het NLR is niet met alle filmpjes beschikbaar. In plaats daarvan is er een notitie van het NLR waarin verwijzingen staan naar de getoonde filmpjes.
11	Na fase 1 al een demonstratie? Betekent dat dan dat er in de haalbaarheidsstudie er al ontwikkelingsactiviteiten mogelijk zijn?
	Ja, dat kan zeker. Met de beperkte doorlooptijd en budget zal dat uiteraard beperkt zijn. Maar een eerste 'houtje-touwtje' demonstratie of een simulatie kan veel toevoegen aan het haalbaarheidsonderzoek.
12	In hoeverre zijn de onderzoeksresultaten openbaar?
	De rapportages aan RVO.nl behandelen we vertrouwelijk. De demonstraties zijn niet openbaar, maar het is wel gangbaar om daar een brede groep mensen voor uit te nodigen. Dat gaat in goed onderling overleg. Verder schrijft u zelf een openbare samenvatting die we op www.rvo.nl/sbir publiceren. We hebben de mogelijkheid om de resultaten openbaar te maken als we dat nodig achten in het kader van het algemeen belang, zoals beschreven in paragraaf 4.2 van de SBIR handleiding.
13	Als kennisinstelling hebben we veel kennis opgedaan bij onderzoek dat we hebben uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Defensie over de inzet van beschermingsmaatregelen. Deze kennis is gerubriceerd (vertrouwelijk). Wij zouden deze kennis echter graag beschikbaar stellen aan ondernemers. Wij zijn benaderd door een bedrijf dat geïnteresseerd is in deze kennis. Zou RVO.nl een rol kunnen spelen om deze kennis beschikbaar te krijgen voor ondernemers?
	Als het gaat om gerubriceerde informatie dan is het aan u om contact op te nemen met de opdrachtgever. Wellicht dat we in dit kader iets zouden kunnen betekenen, maar dit is primair iets tussen u en Defensie. U kunt ons benaderen om met specifieke personen binnen Defensie in overleg te gaan als u denkt dat dat bijdraagt.
14	Is het niet zonde om die kennis die al is opgebouwd niet te benutten?
	We willen met deze SBIR in de eerste plaats de creativiteit van het bedrijfsleven benutten. We gooien wat dat betreft nu 'een ander net uit'. En ook bedrijven hebben veel kennis die ze niet met kennisinstellingen delen. Het is wel spijtig natuurlijk dat we niet alles zonder meer kunnen delen, maar dat is inherent aan de gevoeligheid van het onderwerp.
15	Speelt een eigen bijdrage aan het project een rol?
	We stellen geen eisen of voorwaarden aan een financiële bijdrage die u moet leveren. We verwachten wel dat u niet uw reguliere commerciële tarieven in rekening brengt. U ontwikkelt een product waar u in de toekomst geld aan kunt verdienen. U behoudt (onder voorwaarden) het intellectueel eigendom. Daar hoort een prijs bij die daarbij past.
16	Is het mogelijk om een project als individuele ondernemer te starten en in de loop van het traject een samenwerkingsverband aan te gaan?
	Ja, zonder meer. Het is wel zo dat als uw plan wat dat betreft al concreet is, dat u meer kans maakt. Als u al een partner heeft die een essentiële bijdrage kan leveren, dan is dat sterker dan dat u schetst dat u die gaandeweg nog moet zoeken.

17	Als u offertes beoordeelt op alleen de samenvatting, hoe beoordeelt u dan het ondernemerschap?
	Ook daarop gaat u in in de samenvatting. In het "Model projectplan fase 1" staat onder het kopje samenvatting onder andere: "Leg uit waarom uw bedrijf (met eventuele partners) dit project tot een technisch en commercieel succes kan maken."
18	Volgt er een melding als er nieuwe versie van de Nota van Inlichtingen beschikbaar is?
	Nee. De ervaring leert dat de meeste vragen bij de informatiebijeenkomsten worden gesteld. Begin augustus verschijnt de laatste versie van de nota van inlichtingen. De verwachting is op dit moment dat er medio juli ook nog een versie zal verschijnen. Dit wordt alleen gedaan als er in de tussentijd aanvullende vragen zijn gesteld.
19	Wat als in fase 2 blijkt dat het beoogde systeem toch niet werkt of niet opgeleverd kan worden? Hoe gaat u dan om met de betaling en de leveringsverplichting?
	Dat hangt af van de situatie. Als er geen goede verantwoording over de activiteiten kan worden afgelegd, dan zullen we ons geld terugvorderen. Ook het geld dat in fase 2 is betaald. Als we echter inzien dat er onverwachte tegenslag is, zoals dat kan optreden bij innovatieprojecten, dan zullen we het niet al het betaalde geld terugvorderen, maar vanaf dat moment ook niet meer betalen. Dit is een van de redenen waarom wij ook tijdens de onderzoeksfasen contact onderhouden en de voortgang van de projecten volgen. De gefaseerde opzet is overigens ontworpen om dit te voorkomen. Voor het haalbaarheidsonderzoek in fase 1 geldt dat "het is niet haalbaar" ook een resultaat is waarna betaald kan worden (mits het project verder op orde is uiteraard).
20	Mag een kennisinstelling zelfstandig een voorstel indienen bij deze SBIR?
	Dat zou kunnen, in ieder geval is daar geen formele belemmering voor. Maar let wel, we beoordelen bij ondernemerschap op de geschiktheid van de indiener. Is die in staat om de innovatie te ontwikkelen en op de markt te brengen? Bij economisch perspectief beoordelen we of het idee zakelijk zin heeft. Zie ook de beschrijving van de criteria in de SBIR handleiding. Een kennisinstelling lijkt niet de aangewezen partij om een product te ontwikkelen en op de markt te brengen. We adviseren daarom om een ondernemer de leiding te laten nemen. Op die manier willen we voorkomen dat we projecten financieren die stoppen wanneer de opdracht ophoudt. Een onderneming zal daarna nog de 'drive' hebben om het product uit te ontwikkelen en op de markt te brengen. Overigens neemt dit niet weg dat een kennisinstelling veel van het onderzoek zou kunnen doen. Dat gezegd hebbende: als je aannemelijk zou kunnen maken dat je wel de juiste partij bent ook te zorgen dat het product op de markt komt (en hoe die 'route to market' er dan uitziet), dan zou je een opdracht kunnen krijgen. Er zijn bijvoorbeeld wel eens voorstellen van stichtingen gehonoreerd.
21	Mag ik in fase 1 een offerte indienen voor € 0,- voor onderzoek dat al eerder is uitgevoerd om kans te maken op een opdracht in fase 2?
	Ja, dat kan. U kunt een offerte voor €0,- indienen wanneer het werk al is gedaan. Let wel, dit geeft geen garantie voor een opdracht voor fase 1 of een offerteverzoek voor fase 2. Uw voorstel en uw project worden op dezelfde manier beoordeeld als de andere voorstellen en projecten. Daarnaast verwachten wij dezelfde rapportages van u.

	Overigens lijkt het meer voor de hand te liggen om, met de mogelijkheden die SBIR biedt, te onderzoeken hoe u uw idee kunt door ontwikkelen. Wellicht biedt aanvullend onderzoek nog meer mogelijkheden.
22	<p>Uit het "SBIR oproep"-PDF document staat bovenaan pagina 4 "Voor verkoop van de technologie die is ontwikkeld in deze SBIR aan andere partijen is, voor een periode van vijf jaar na afloop van het project, schriftelijke toestemming van opdrachtgever nodig."</p> <ul style="list-style-type: none"> • Geldt dit voor zowel fase 1 als fase 2? • Onder welke condities kan de opdrachtgever een dergelijk verzoek afwijzen?
	Ja, dat geldt zowel voor de technologie ontwikkeld in fase 1 als voor fase 2. Het geldt overigens alleen voor de technologie ontwikkeld in het project. Achterliggende gedachten is dat de overheid niet zelf per direct bestreden wil worden met de middelen die hij zelf heeft helpen ontwikkelen. De overwegingen zullen dan ook zijn in hoeverre de ontwikkelde technologie een risico vormt.
23	Wie heeft er zitting in de beoordelingscommissie?
	<p>Dat zijn:</p> <p>Dhr. H.M. Klaasen(vz) Ministerie van Veiligheid en Justitie (NCTV)</p> <p>Dhr. T. Tiedemann Nationale Politie</p> <p>LtKol V. Lengkeek Ministerie van Defensie</p> <p>Dhr. E. Klezniak Dienst Justitiële Inrichtingen</p> <p>Maj. M. B. de Graaf Koninklijke Marechaussee</p> <p>Dhr. F. Kurstjens JDriven, BusinessForensics, Portiva</p>
24	<p>In de SBIR oproep staat onder 'Licenties en verkoop': "Wanneer een derde partij een aanbod doet in deze aanbesteding, dan zal de SBIR opdrachtnemer deze derde partij niet beletten producten of diensten te leveren. SBIR opdrachtnemer zal in dit geval dus geen beroep doen [op] zijn intellectueel eigendomsrecht". Uit de Nota van Inlichtingen van 3 juli 2014 blijkt verder: "De opdrachtnemer zal licenties aan derden verstrekken onder FRAND voorwaarden".</p> <p>Betekent het voorgaande dat de SIBR opdrachtnemer, als deze een relevant octrooi heeft, bij een aanbesteding een derde partij kan verplichten een licentie te nemen onder FRAND voorwaarden? Betekent dit verder dat, indien de derde partij dit weigert, deze derde partij door de SIBR opdrachtnemer buiten de aanbesteding kan worden gehouden op basis van inbreuk op het octrooi van de SIBR opdrachtnemer?</p>
	Uw vraag suggereert dat beide voorwaarden van toepassing zijn. Dat is niet het geval. De tekst in de Nota van Inlichtingen vervangt de tekst die in de oproep staat. De passage die u aanhaalt in uw vraag "Wanneer een derde partij een aanbod doet in deze aanbesteding, dan zal de SBIR opdrachtnemer deze derde partij niet beletten producten of diensten te leveren. SBIR opdrachtnemer zal in dit geval dus geen beroep doen [op] zijn intellectueel eigendomsrecht" is dus niet van toepassing.
25	In de SBIR oproep staat verder onder 'Licenties en verkoop': "Dit geldt uiteraard alleen voor zover dit intellectueel eigendomsrecht tot stand gekomen is in het SBIR project". Hoe is "tot stand gekomen in het SBIR project" gedefinieerd? Geldt een octrooiaanvraag die is ingediend voorafgaand aan het indienen van een offerte SBIR (waarvoor een deadline van 12 augustus 2014 17:00 uur geldt) als "tot stand gekomen in het SBIR project" (er is immers nog geen intellectueel eigendomsrecht "tot stand gekomen", het recht is in aanvraag)?
	Al het intellectueel eigendom dat u voor aanvang van het project heeft, of die nu is vastgelegd en of die nu beschermt of niet, is uitgezonderd. Of u een octrooi heeft en van wanneer die is vastgesteld doet niet ter zake. U geeft zelf bij aanvang van het project aan welke kennis u

	inbrengt.
26	Als een vóór 12 augustus 2014 ingediende octrooiaanvraag niet geldt als "tot stand gekomen in het SBIR project", geldt een octrooiverlening op een dergelijke octrooiaanvraag tijdens Fase 1 of Fase 2 dan wel als "tot stand komen van een intellectueel eigendomsrecht in het SBIR project"? Voorts: Als een vóór 12 augustus 2014 ingediende octrooiaanvraag niet geldt als "tot stand gekomen in het SBIR project", en ook een "in het SBIR project" op deze octrooiaanvraag verleend octrooi niet geldt als "tot stand gekomen in het SBIR project", zijn dan hierop ook niet de onder vraag 1 aangeduide voorwaarden van toepassing?
	De voorwaarden zoals geschetst in de Nota van Inlichtingen van 3 juli 2014 gelden voor het intellectueel eigendom dat tot stand komt als gevolg van het SBIR project. Wanneer het intellectueel eigendom niet tot stand komt in het SBIR project, maar het resultaat is van eerder onderzoek, of onderzoek dat parallel aan het SBIR project wordt uitgevoerd, dan zijn de voorwaarden zoals geschetst niet van toepassing.
27	Welke intellectuele eigendomsrechten, zijnde octrooirechten, zijn van belang voor het SBIR project? Zijn dat (a) Nederlandse octrooiaanvragen, (b) Nederlandse octrooien, (c) Europese octrooiaanvragen, en/of (d) Europese octrooien (geldig in Nederland)?
	De voorwaarden gelden voor al het intellectueel eigendom dat tot stand komt als gevolg van het project.
28	Zouden octrooiaanvragen in het kader van dit SBIR project onder het geheimhoudingsregime volgens Artikel 40 e.v. Rijsoctrooiwet 1995 kunnen vallen?
	Artikel 40 tot 46 van ROW1995 gaan over octrooiaanvragen waarvan het niet raadzaam is te publiceren in verband met staatsgeheimen. Op grond van de inhoud kan een aanvraag als geheim worden aangemerkt en deze blijft geheim totdat deze geheimhouding wordt opgeheven. Deze artikelen zouden in het kader van deze SBIR van toepassing kunnen zijn.
29	In de informatie over de SBIR staat dat de aangeboden prijs in het voorstel inclusief BTW dient te zijn. Als niet-Nederlandse firma, met een ander BTW tarief, hoe dienen wij deze kosten in de Model Begroting in te vullen?
	Onze inschatting is dat wij als buitenlandse firma (indien RVO als opdrachtgever een BTW nummer heeft) gevrijwaard zijn van de afdracht van BTW in ons land en daarmee deze bij RVO niet in rekening hoeven. Hiertoe zouden zijn het bedrag 0 euro in de Model Begroting invullen, met een korte toelichting.
	Heeft het RVO een BTW nummer? Kunt u hier misschien verdere toelichting over verschaffen?
	Het is prima om het bedrag 0 euro in het Model Begroting in te vullen, met een korte toelichting. Het BTW nummer van RVO is NL822555025B01.
	Bij het beoordelen van de offerte op het criterium 'prijs' wordt gekeken naar het aanbod excl. BTW.
30	In tegenstelling tot de eis om het voorstel in de Nederlandse taal op te leveren, hebben we geen eisen gevonden ten aanzien voor de taal waarin de haalbaarheidsrapportage aan het einde van fase 1 geschreven dient te worden. Kunnen we deze rapportage in de Engelse taal opleveren?
	Dat klopt. U mag de haalbaarheidsrapportage in het Engels opleveren. De openbare samenvatting van het project moet wel in het Nederlands worden aangeleverd.
31	In een vorig gesprek gaf u aan dat het SBIR programma de wens heeft samenwerking tussen

	<p>commerciële bedrijven en onderzoeksinstituten te bevorderen. In hoeverre is dit een harde eis voor fase 1? Kan een intentieverklaring tot mogelijke samenwerking in fase 2 bijdragen aan deze wens? In welk beoordelingscriterium deze wens terug?</p> <p>SBIR beoordelingscriteria</p> <p>1) Impact: 35 punten. 2) Ondernemerschap: 10 punten. 3) Innovatie: 15 punten. 4) Economisch perspectief: 10 punten. 5) Ecologische en sociale aspecten: 5 punten. 6) Kwaliteit van de offerte en het project: 15 punten. 7) Prijs: 10 punten.</p>
	<p>Dat komt terug in het criterium 'ondernemerschap', ofwel is de juiste kennis aan boord om het project tot een goed resultaat brengen. Indien alle kennis in huis is, is er geen noodzaak tot samenwerking.</p>
32	<p>Welke geldigheidsduur dient de offerte te hebben?</p> <p>De minimale geldigheidsduur van uw offerte is drie maanden.</p>
33	<p>Kunt u aangeven waar de papieren versie van het complete voorstel (SBIR formulier, projectplan & begroting) naar verstuurd dient te worden? Dient het verder nog aan een specifiek persoon gericht te zijn?</p> <p>U kunt het voorstel sturen naar: Rijksdienst voor Ondernemend Nederland T.a.v. SBIR Postbus 93144 2509 AC Den Haag</p> <p>U hoeft het voorstel niet te richten aan een specifiek persoon.</p>
34	<p>Ik heb mijn voorstel bijna af en zie dat er, door de opzet van het model projectplan, de nodige herhaling in zit. Wat raadt u aan: om ieder van de vragen stuk voor stuk te beantwoorden, ook als die informatie al eerder is gegeven, of om het voorstel te 'stroomlijnen' en het naar ons inzicht zo goed en leesbaar mogelijk te maken.</p> <p>Als u van mening bent dat uw voorstel beter wordt als u in beperkte mate afwijkt van het model projectplan, dan is ons advies om af te wijken. U hoeft het model projectplan niet tot op de letter te volgen. Het is een hulpmiddel om u te helpen om een goed voorstel te schrijven, om aan te geven wat wij verwachten en om enige uniformiteit te krijgen. U kunt dus afwijken als uw voorstel daar beter van wordt. Het is namelijk niet zo dat verschillende stukken van het voorstel door verschillende mensen worden beoordeeld. Let wel: zorg dat de management samenvatting volledig is. Wanneer we veel voorstellen ontvangen kan (en zal) er een voorselectie gemaakt worden op basis van de samenvatting.</p>

Inhoudelijke vragen

1	<p>a) Biedt de wet voldoende mogelijkheden om in te grijpen bij de inzet van UAV's?</p> <p>b) Moeten we bij de ontwikkeling van oplossingen binnen de wettelijke kaders blijven?</p> <p>Deze SBIR gaat niet over wetgeving. In principe verwachten we dat oplossingen zich binnen de wettelijke kaders bevinden. Dat gezegd hebbende is het niet onmogelijk om de wet aan te passen. Een innovatie die op dit moment niet past binnen de wettelijke kaders, maar die met aannemelijke wijzigingen wel zou kunnen passen kan alsnog heel interessant zijn.</p>
2	<p>a) Kunt u aangeven of de voorkeur eerder uitgaat naar vliegende systemen of systemen die</p>

	<p>zich voortbewegen over de grond?</p> <p>b) In de oproep worden zowel vliegende als rijdende als varende systemen genoemd maar in de presentaties worden vooral 'drones' getoond. Ligt hier de nadruk op?</p> <p>c) Is er een maximale grootte van de UAV waar u een maatregel tegen zoekt?</p>
	<p>Zoals aangegeven in de tekst van de oproep "Deze SBIR richt zich op het ontwikkelen van beschermingsmaatregelen tegen vliegende, rijdende en varende systemen. Systemen die commercieel beschikbaar zijn of relatief eenvoudig samengesteld kunnen worden uit commercieel beschikbare onderdelen. Op dit moment worden onbemande vliegende systemen met een prijs tot € 5000,-, een gewicht tot 20 kg en een 'payload' tot 6 kg als het grootste risico gezien."</p> <p>Er is dus ook interesse voor andere systemen dan vliegende systemen, maar de nadruk ligt hier wel op.</p>
3	<p>U zegt commercieel verkrijgbaar. Betekent dit dat u zelfgebouwde UAV's uitsluit?</p>
	<p>Nee, beslist niet. De oproep stelt "die commercieel beschikbaar zijn of relatief eenvoudig samengesteld kunnen worden uit commercieel beschikbare onderdelen."</p>
4	<p>Zijn er legale systemen die worden uitgesloten in deze omroep?</p>
	<p>We willen straks inderdaad niet onze eigen systemen bestrijden.</p>
5	<p>Uitschakelen, betekent dat ook neerschieten?</p>
	<p>Het gaat om "gecontroleerd verwijderen". De oplossing mag nooit erger zijn dan de kwaal. Nevenschade moet zoveel mogelijk worden beperkt. We denken vooral aan de inzet rond en boven bebouwd gebied, havens en industriegebieden, meestal dus in een stedelijke omgeving.</p>
6	<p>In uw presentatie gebruikt u de termen 'interceptie' en 'interventie'. Wat is het verschil?</p>
	<p>Interceptie betekent er naar toe/volgen, met interventie bedoel ik uit de lucht halen.</p>
7	<p>Uit de presentatie maak ik op dat Politie en KMAR veel wensen hebben. Kunt u dit verder specificeren? Is dat een systeem dat alles kan?</p>
	<p>Nee, we willen dit niet verder specificeren. De vraag is zo breed (of zo smal als u wilt) als in de oproep is geformuleerd. Daar zitten inderdaad verschillende aspecten aan waar we een oplossing voor zoeken. Dit betekend overigens niet dat we een oplossing zoeken die alles kan. Deeloplossingen zijn ook zeer welkom. Het is ook heel goed mogelijk dat na afloop van de SBIR verschillende oplossingen worden gecombineerd om tot een breder inzetbare oplossing te komen.</p>
8	<p>Hoe urgent is de behoefte?</p>
	<p>Zonder specifiek te worden; de behoefte wordt steeds groter.</p>
9	<p>Welke wetgeving is van toepassing rondom 'drones'?</p>
	<p>Sheet 18 van de presentatie van Gerald Poppinga geeft hier een overzicht van.</p>
10	<p>Hebt u voorkeur voor een mobiele of vaste oplossing?</p>
	<p>We hebben daar geen specifieke voorkeur voor aangegeven. Verschillende facetten van de oplossing kunnen verschillende benaderingen vragen.</p>
11	<p>Als Nederland de behoefte heeft aan maatregelen tegen UAV's, dan speelt dat vast ook in het buitenland.</p>
	<p>Dat klopt, meerdere landen binnen de EU maar ook de VS hebben al aangegeven geïnteresseerd te zijn in de uitkomsten van deze SBIR.</p>

12	Stel ik kan een oplossing bouwen die binnen een straal van 10 km alle UAV's weert. Wat mag dat kastje dan kosten? Is er een afzetgarantie?
	We kunnen daar op dit moment geen prijskaartje aanhangen. Er is geen afzetgarantie. Met deze SBIR ontwikkelen we producten die we op termijn zouden kunnen afnemen. We doen dat omdat we erg geïnteresseerd zijn in oplossingen op dit vlak. Er op dit moment geen voornemen om de uitkomsten van deze SBIR te verwerven.
13	Wij leveren systemen aan Defensie die worden ingezet als maatregel tegen 'drones', is er bij deze SBIR-oproep afstemming met het ministerie van Defensie?
	Ja, er is afstemming, echter dit is een op zichzelf staande oproep. De KMAR vervult een brugfunctie naar het ministerie van Defensie.
14	Ik zie een duidelijke analogie met systemen die worden ingezet voor het monitoren van de luchtvaart. Moeten we de oplossing zoeken in deze richting?
	Een belangrijk verschil is dat iedereen bij de speelgoedwinkel een onbemand systeem kan kopen. Dat maakt dat de oplossingen, in onze verwachting, anders zullen zijn.
15	Welke testen zijn er tot op heden al uitgevoerd?
	Wij kunnen alleen melden dat er testen zijn uitgevoerd. Wij kunnen echter niets melden over deze testen. Er zijn uit openbare bron tal van voorbeelden beschikbaar. Het NLR heeft een overzicht hiervan gemaakt dat te downloaden is op: http://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/sbir/veiligheid/bescherming-tegen-onbemande-mobiele-systemen .
16	Mag de KMAR 'jammers' inzetten?
	Binnen de bandbreedte van de wet kunnen wij deze inzetten. Een nadeel is echter dat ze ook onze eigen en andere legitieme systemen verstoren. Een systeem dat heel gericht kan 'jammen' zou een oplossing kunnen zijn. Als een oplossing op dit vlak heel interessant is, maar niet voldoet aan de wetgeving, dan is het ook denkbaar dat de wet hierop wordt aangepast.
17	Gezien de complexiteit van het vraagstuk zal de oproep waarschijnlijk resulteren in een palet aan maatregelen. Wie knoopt deze aan elkaar?
	Wij verwachten inderdaad allerlei verschillende oplossingen (appels en peren), maar zullen u niet vragen om deze te combineren. We zullen samenwerking tussen de 'winnaars' in de verschillende fasen faciliteren. Fase 1 start bijvoorbeeld met een kick-off sessie. Verschillende partijen die in fase 1 haalbaarheidsonderzoek doen, zouden gezamenlijk een voorstel voor fase 2 kunnen doen. Ook kunnen voorstellen voor fase 2 op elkaar worden afgestemd (bijvoorbeeld voor interoperabiliteit), maar voorstellen mogen nooit afhankelijk van elkaar zijn. Let wel: Uitgangspunt bij SBIR is concurrentie tussen de verschillende partijen. We werken dus niet toe naar één oplossing waarin we alle voorstellen combineren. Tot slot: Integratie kan ook heel goed na fase 2 plaatsvinden wanneer systemen verkocht worden aan de overheid.
18	U werkt met vastgestelde termijnen. Wat als een oplossing niet binnen die termijnen past?
	Dan past uw voorstel niet binnen de SBIR. Korter is overigens vaak geen probleem, alleen moet u dan wel voor fase 2 wachten op de beoordeling van de set van de voorstellen voor fase 2. Daarin kunt u niet voor de muziek uit lopen. Als u fase 2 eerder afrond, bijvoorbeeld

	<p>omdat u uw oplossing snel naar de markt wilt brengen, dan kan dat. Als u meer tijd nodig heeft dan de termijnen in de oproep, dan past dat niet en kunt u niet meedoen.</p> <p>Overigens hebben we voor deze SBIR de doorlooptijd wel ingekort ten opzichte van de standaard bij SBIR. Maar de bedragen zijn niet verkleind. U kunt er dus alsnog veel tijd aan besteden binnen de termijn van 5 maanden voor fase 1 en 1 jaar voor fase 2.</p>
19	<p>Welk onderwerp is het meest belangrijk, detectie of identificatie?</p> <p>We kunnen hierover geen nadere detaillering geven.</p>
20	<p>Vraag je bij de haalbaarheidsstudie al naar de prijs van het te ontwikkelen systeem na Fase 2?</p> <p>De prijs van het uiteindelijke systeem speelt een rol bij de beoordeling op Impact en de beoordeling op economisch perspectief. Over het algemeen: hoe lager de prijs, hoe hoger de beoordeling. Bij het criterium 'Prijs' wordt de prijs van de offerte bedoeld voor het te verrichten onderzoek, niet van het uiteindelijke product.</p>
21	<p>Bent u ook op zoek naar oplossingen voor 'forensisch onderzoek'?</p> <p>Nee.</p>
22	<p>Zou er interesse zijn in de ontwikkeling van een 'no fly bubble'? Een gebied waarin niet gevlogen kan worden.</p> <p>Ja, dat zou interessant kunnen zijn.</p>
23	<p>Moet de beschermingsmaatregel ook inzetbaar zijn in het buitenland?</p> <p>Nee, dat is geen eis.</p>
24	<p>Klopt het dat deze klasse 'drones' op dit moment is het nog niet volledig geautomatiseerd zijn te besturen?</p> <p>Dat ligt aan de situatie. In dicht bebouwde of industriële omgeving is besturing op basis van GPS vaak lastig.</p>
25	<p>a) Het budget voor fase 2 is beperkt. Hoe kan er dan een beschermingsmaatregel worden ontwikkeld tegen verschillende UAV's.</p> <p>b) Gezien het budget kunt u niet verwachten dat er een 'Goalkeeper' wordt ontwikkeld. De KMAR of Nationale Politie zal toch een aan moeten geven in welke specifieke oplossingsrichting we het moeten zoeken.</p> <p>c) Een UAV met een zware 'payload' en een quadcopter, vragen om hele andere oplossingsrichtingen.</p> <p>De oproep is bewust geformuleerd zoals hij is geformuleerd. Een oplossing die niet binnen de termijnen en budgetten gedemonstreerd kan worden, lijkt geen passende oplossing voor deze SBIR. We zijn overigens niet op zoek naar één oplossing voor alle problemen. Het oplossen van een facet van het probleem of van een specifieke situatie kan ook heel waardevol zijn. Daarnaast kunt u, als u meerdere oplossingen ziet, ook meerdere voorstellen indienen.</p>